

УДК 372.862

**РОЗВИТОК SOFN SKILLS СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

Лілія Абрамова

Науковий керівник: канд. п. наук, доцент Пуляк О. В.

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені

Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна

Стаття присвячена формуванню нових якостей, що забезпечують адаптацію до вимог суспільного життя, засвоєння нових способів і засобів комунікації – Soft skills. У статті розглянуто сучасні дослідження та трактування навичок, які дослідники розподіляють на Soft skills та Hard skills. Наведені результати оглядів світових аналітичних кампаній, чкі доводять, що фахівці з розвинутими гнучкими навичками можуть справитися з кризою та протистояти сучасним викликам. Дослідено процес формування Soft skills в умовах педагогічного закладу освіти при формуванні змісту навчального курсу «Управління персоналом».

Ключові слова: *студенти, навички, Soft skills, Hard skills, управління персоналом, глобальна криза.*

**Development of soft skills of students in the process of studying the discipline
"Personnel Management"**

L. Abramova

Scientific adviser: candidate of pedagogical sciences, associate professor

Puliak O.V.

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University,

Kropyvnytsky, Ukraine

An article devoted to the formation of new qualities that provide adaptation to the requirements of public life, the discovery of new abilities and means of communication - Soft skills. In articles reviewing current research and

interpretations of the navigator, which researchers allocate soft skills and hard skills. The process of formation of soft skills in the conditions of pedagogical educational institution at formation of the maintenance of a training course "Personnel management" is investigated.

Key words: *students, skills, Soft skills, Hard skills, personnel management, the global crisis.*

Постановка проблеми. Останнім часом людство було змушене радикально перебудувати більшість звичних сфер життя: медицину, економіку, сферу послуг, освіту. Така ситуація орієнтує учасників освітнього процесу на формування нових якостей, що забезпечують адаптацію до вимог суспільного життя, засвоєння нових способів і засобів комунікації. Сучасні вимоги до процесу навчання стала глобальним тестом на перевірку соціально-психологічних Soft skills. В першу чергу це стосується адаптивності і креативності – вміння знаходити розв'язок в нестандартних умовах та швидко змінювати стратегію.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання формування Soft skills у студентів освітніх закладів для вітчизняних науковців достатньо нове і активно досліджується. Звісно вагомі дослідження в цій сфері пов'язані зі зростанням ролі і значення особистісних характеристик вчителя в управлінні учнівським колективом, у налагодженні соціально-психологічного клімату в умовах дистанційного навчання. Цією проблемою займалися вчені: О. Лободинська, О.Гриджук, С. Осіпова, С. Наход та інші.

Мета статті: проаналізувати сучасний стан, проблеми та способи формування навичок Soft skills у студентів при вивченні навчальної дисципліни «Управління персоналом».

Виклад основного матеріалу (результатів) дослідження. Сучасні дослідження розподіляють навички на Soft skills (англ. «м'які», «гнучкі» – універсальні навички) та Hard skills (англ. «тверді» – професійні навички). Навички Soft skills сприяють продуктивному виконанню професійної діяльності, реалізації Hard skills – технічних навичок, пов'язаних із

діяльністю в області формалізованих технологій. [5].

Навичкам Hard skills властиві статичні властивості, вони мають вимір та ототожнюються з певними конструкціями; входять до переліку вимог у посадових інструкціях, легко розкладаються на ряд простих та кінцевих операцій. Soft skills можна визначити як особисті якості людини, які уможливають гармонійну і продуктивну взаємодію з іншими людьми.

Але сучасні кризові виклики у суспільстві ставлять нові вимоги до кваліфікації персоналу. Тепер, не тільки і не стільки професійні, але й особисті якості фахівців набувають важливості. Soft skills вже розглядаються як універсальні, надпрофесійні компетенції. В сучасному світі роботодавцю потрібні працівники, які мають не просто вищу освіту та високу кваліфікацію, а гнучкі і різнопланові фахівці, що мають гнучкі навички й швидко адаптуються до нових умов, володіють якісними додатковими комунікативними компетентностями.

Важливість Soft skills підкреслюють аналітики World Economic Forum [7] називаючи ключові компетенції майбутнього: вмінні розв'язувати складні задачі, критичне мислення, креативність, управління людьми, навички координації і взаємодії, емоційний інтелект, уміння формувати власну думку і приймати рішення, клієнтоорієнтованість, вміння вести переговори та когнітивна гнучкість. Дослідники [8] звернули увагу на те, що розвиток Soft skills підвищує ефективність роботи на 12% і забезпечує повернення інвестицій. Та вважають, що уже в найближчі п'ять років в багатьох сферах життєдіяльності Soft skills будуть переважати над Hard skills.

Аналітики LinkedIn's [5] впевнені, що саме фахівці з розвинутими гнучкими навичками можуть справитися з кризою та протистояти сучасним викликам.

Цінність розвитку гнучких комунікацій значно зростає при переході на віддалену роботу та дистанційне навчання [2].

З огляду на те, що для різних видів професійної діяльності пріоритетними є різні види Soft skills, їх сталого переліку або вичерпної

класифікації, що покриває усі галузі ще не розроблено. Але у публікаціях, зазвичай виокремлюються три основні категорії Soft skills:

1. Соціально-комунікативні: комунікативні навички (уміння слухати, переконувати, аргументувати, веденні переговорів) міжособистісні навички, командна робота, лідерство, соціальний інтелект, відповідальність, етика спілкування (публічні виступи, ділова переписка, самопрезентація).

2. Когнітивні: критичне мислення, навички вирішення проблем, новаторське (інноваційне) мислення, управління інтелектуальним навантаженням, управління саморозвитком, управління емоціями, планування, інформаційні навички, тайм-менеджмент.

3. Атрибути особистості і складові емоційного інтелекту: емоційний інтелект, чесність, оптимізм, гнучкість, креативність, мотивація, емпатія. [4].

Зрозуміло, що формування Soft skills має міждисциплінарний характер і може реалізовуватися на багатьох навчальних дисциплінах, але в той же час навчальна дисципліна «Управління персоналом», яка вивчається студентами спеціальності Професійна освіта Центальноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, має всі можливості для формування цих навичок у майбутніх фахівців.

Досліджуючи процес формування Soft skills в умовах педагогічного закладу освіти при формуванні змісту навчального курсу «Управління персоналом» нами враховувалося:

- системний підхід у визначенні змісту і структури Soft skills;
- особистісно-орієнтований підхід, що забезпечує різноманітність завдань як простір для особисто значущій;
- діяльнісний підхід, який описує студента, як особистість що прагне до саморозвитку, самовдосконалення, який рефлексіє відносно результатів;
- компетентнісний підхід, який розглядає Soft skills як одну із цілей і мети освіти та виступає домінантой якості освіти.

Програма дисципліни направлена на набуття навичок ділової комунікації, тайм-менеджменту, стратегічному плануванню, роботи з проєктами та документацією. Тема «Організація набору і відбору персоналу» націлена на формування у майбутніх фахівців умінь і навичок по оптимізації вибору комунікативних стратегій при працевлаштуванні як з боку керівника, та і претендента на вакантну посаду. А також подальшої взаємодії в команді з оптимальною ефективністю професійної діяльності. Під час вивчення теми «Ефективність управління персоналом» в рамках індивідуальної і групової роботи студенти мають можливість набути навичок в галузі тайм-менеджменту. В рамках індивідуальної і групової роботи студентами пропонується розв'язати конкретні кейси та взяти участь у тренінгах. Успішне оволодіння усіх тем дисципліни по формуванню Soft skills дасть можливість майбутнім фахівцям набути та розвинути додаткові комунікативні, особистісні і управлінські компетентності, які будуть сприяти їх професійному розвитку.

Реалії сучасності спонукають до розвитку нових освітніх тенденцій та ведуть до фундаментальної зміни стратегічних цілей освіти і переходу до нової освітньої парадигми та інноваційних методів навчання.

Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Аналіз освітнього процесу щодо формування у майбутніх фахівців показав, що заклади мають всі умови та можливості для формування Soft skills у майбутніх фахівців. Для успішного формування Soft skills у студентів, на нашу думку, необхідно активно запроваджувати в освітній процес новітні освітні технології та засоби дистанційного зв'язку; підключати до освітнього процесу роботодавців; залучати студентів до проєктів, стартапів розв'язування кейсів; активно розвивати емоційний інтелект працюючи в різних командах. Формування та розвиток Soft skills у студентів є об'єктивною вимогою сьогодення. Заклади вищої освіти повинні реагувати на ці запити та сприяти розвитку м'яких навичок під час освітнього процесу.

Результати аналізу сучасних аналітичних оглядів дають підстави стверджувати, що сучасні підходи до формування Soft skills у студентів освітніх закладів обумовлена в тому числі і глобальною кризою, пов'язаною з пандемією. З огляду на те, що процес формування майбутніми фахівцями Soft skills є пролонгованим у часі, має бути системно організованим та продуманим. Дисципліна «Управління персоналом», на нашу думку, уможлиблює такий процес.

Список літератури

1. Гура О. О. Особливості розвитку м'яких навичок студентів ІТспеціальностей засобами навчальних Scrum проєктів. ScienceRise. Pedagogical Education, 2019. № 4. С. 8-15
2. Дослідження стану реалізації стану дистанційного навчання в Україні URL: <http://prosvitcenter.org/doslidzhennia-dystanciynoyi-osvity-2020>
3. Лободинська, О. М., Гриджук, О. Є. (2020). Формування соціальних навичок студентів: проблеми й перспективи. Науковий вісник НЛТУ України, 30(3), 116-121. URL: <https://doi.org/10.36930/40300320>
4. Наход С.А. Значущість «Soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2018. Вип. 63.С 131-135
5. Osipova, S. I., Gafurova, N. V., & Rudnitsky, E. A. (2019). Formation of Soft skills in the conditions of social and public practices of students in the Implementation of the educational program in the ideology of the CDIO International initiative. Perspektivy nauki i obrazovania – Perspectives of Science and Education, 40 (4), 91-101. doi: 10.32744/pse.2019.4.8
6. World Economic Forum: the top 10 skills you'll need for the future of work URL: <https://www.coorpacademy.com/en/blog/learning-innovation-en/world-economic-forum-the-soft-skills-to-prepare-employees-for-the-future-of-work/>
7. Stop wasting money, stop ignoring soft skills training. URL: <https://www.cornerstoneondemand.com.br/blog/learning/workforce-learning-and-development/stop-wasting-money-stop-ignoring-soft-skills-training>
8. LinkedIn's 2020 Grad's Guide to Getting Hired URL: <https://blog.linkedin.com/2020/may/june/2/linkedins-2020-grad-s-guide-to-getting-hired>